

TELEGRAFUL ROMÂN.

Apare Marțea, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL.

Pentru Sibiu pe an 14 C., 6 luni 7 C., 3 luni 3 C. 50 fl.
Pentru monarhie pe an 16 C., 6 luni 8 C., 3 luni 4 C.
Pentru străinatate pe an 24 C., 6 luni 12 C., 3 luni 6 C.

Abonamentele și inserțiunile

să se adreseze Administrației tipografiei arhidiecezane, Sibiu, str. măcelarilor 45.

Correspondențele

să se adreseze Redacției „Telegrafului Român”, strada măcelarilor nr. 45.
Epistole nefrancate se refuză. Articuli nepublicați nu se inapoiază.

INSERȚIUNILE.

Pentru odată 14 fl., — de două ori 24 fl., — de trei ori 30 fl.
rândul cu litere garmond.

Semne de — pace.

Sibiu, 9 Decemvrie n.

Trimiterea de trupe în Bosnia și Herțegovina, echipate ca de războiu, și întregite pe picior de războiu, avea aparența unei mobilisări, fie și numai parțiale, a armatei austro-ungare. Din partea celor din fruntea armatei se da însă desmintirea cea mai categorică știrilor lansate despre ordonarea, ori intențiuinea de a se ordona mobilisarea, pentru că la mobilizare, zic ei, nu s'a gândit și nu se gândeste nime. Pentru a se face mobilizare, trebuie să fie chemați sub arme toți rezerviștii, ceea ce nu s'a făcut și nu se va face. Nu a fost convocat nici un singur rezervist pentru a fi trimis în Bosnia și Herțegovina. Tot ce s'a făcut e, că s'au înmulțit trupele în Bosnia și Herțegovina, s'au întărit granițele, cu trupe însă compuse din soldați activi și din cei aparținători rezervei de întregire.

Lumea interesată poate că se va mai liniști în urma acestor lămuriri date din partea celor competenți, dar primejdia războiului, lămuririle acestea totuși nu o vor delătura. Ea există și va exista, până nu va fi aplanată pe o cale oarecare chestia anexării Bosniei și Herțegovinei la monarhia noastră. Pentru că anexarea formează mărul de ceartă.

Nu putem să ne facem judecători asupra politicii esterne a monarhiei noastre, pentru că nu ne este dată posibilitatea să cunoaștem actele secrete ale diplomației; dar totuși ni se pare, că au dreptate cei ce susțin, că anexarea se putea face și pe altă cale, mult mai practică și scutită cu totul de primejdia războiului. Ministrul nostru comun de externe trebuia adecă se facă propunere Turciei, ca să-și primească îndărăt provinciile Bosnia și Herțegovina, restituind monarhiei noastre cheltuelile avute în curs de treizeci de ani cu europeanizarea lor, iar Tur-

cia, care nu are bani nici pentru trebuințele cele mai urgente, sigur că răspundea, că bani n'are să plătească, deci monarhia noastră țină și numai sănătoasă provinciile ocupate și facă cu ele ce vrea. Ar fi contribuit apoi mult la perfecționarea pacinică a anexării și împrejurarea, dacă populațiunea acestor provincii era întrebată și provocată, ca pe calea unui plebiscit să se declare, unde vrea să aparțină, la Turcia ori la monarhia noastră? Sigur că se declara pentru rămânerea sub sceptrul monarhului nostru.

Greșelile acestea, dacă s'au comis, firește, că au se fie acum reparate, și repararea se face prin trimiterea de trupe în Bosnia și Herțegovina, pentru întărirea granițelor, pentru intimidarea vecinilor nostri, și pentru a le avea la îndemână, în cazul că s'ar ivi primejdia războiului, care, lucru ciudat, nu ne amenință din partea Turciei, singură interesată în cauză, ci din partea Sârbiei și a Muntenegrului, țărișoarele vecine, cari nu au perdit nici o palmă de loc din teritoriul lor și nu au deci nici un motiv se manifeste dușmănie față de monarhia noastră. Dacă totuși o fac, e semn, că au pe cineva mai tare la spatele lor, pentru că singure nu și vor închipui, că pot să iee lupta cu monarhia noastră. Ori apoi nu au pe nime la spate, dar și-au închipuit, că pot să conteze la sprijinul uneia ori alteia dintre marile puteri europene. Acuma însă, după ce ministrul de externe al Italiei a declarat în cameră, că guvernul italian ține la tripla alianță, ceea ce înseamnă, că va recunoaște de bună anexarea Bosniei și Herțegovinei, iar Rusia încă e foarte rezervată: va trebui să dispară și iluzia aceasta a Sârbilor și Muntenegrinilor, cari revenindu-și în fire, vor trebui să-și caute de năcazurile lor interne, fără a mai poasa pe răsboinicii! ..

Cu toate deci, că nu e eschisă de tot posibilitatea nașterii unui răz-

boiu, care totdeauna a venit pe neașteptate, peste noapte, fără a putea fi prorocit înainte: totuși în starea de astăzi a lucrurilor stăm mai aproape de pace decât de războiu. Și singura pierdere sigură ce o avem, sunt câteva zeci de milioane cheltuite cu dislocarea de trupe în Bosnia și Herțegovina, și neliniștea celor în prima linie interesați și chemați se pună mâna pe arme, atunci când s'ar ivi o complicație mai gravă a situațiunii. Să sperăm, că vom rămânea numai cu pierderile acestea, mai ales știind, că espresa dorință a Maiestății Sale este, *menținerea păcii cu orice preț!*

Statutul în Praga. Decând s'a publicat statutul pentru capitala Boemiei, orașul Praga și cinci județe din împrejurime, e liniște și pace pretutindenea în Boemia. Se crede, că în urma acestor semne de îndreptare, în curând vor fi revocate măsurile excepționale, luate pentru restabilirea ordinii.

Grevă generală. Congresul social-democraților, ținut Duminecă în Budapesta, a luat hotărâre cu privire la decretarea grevei generale. A fost ales un comitet de 31 membri, pentru facerea pregătirilor necesare, și pentru a stabili singur, amăsurat împrejurărilor, momentul începerei grevei generale.

Din parlament. Sâmbătă s'a terminat discuția asupra bugetului ministerului de culte și instrucțiune publică. Dintre deputații români au rostit vorbiri frumoase următorii: Dr. A. Vlad, Dr. I. Maniu, Dr. V. Lucaciu, Dr. St. C. Pop și Vasile Goldiș. Acest din urmă a vorbit despre combaterea alcoolismului. A fost ascultat cu mare atențiune. Luni s'a discutat bugetul ministerului de justiție, de hovezi, și s'a trecut la bugetul ministerului de finanțe, care asemenea a fost votat. Eri nu s'a ținut ședința. Astăzi se votează legea de apropiatiie. Intențiunea e, că de la 14 Decemvrie dieta să iee vacanțe de Crăciun, cari vor ținea până la 20 Ianuarie anul viitor. După vacanțe dieta va lua în dezbatare legea despre reformele de dare și legea despre anexarea Bosniei și Herțegovinei.

Proiect de lege

despre alegerea de deputați la dieta țării.

(Urmare.)

§. 96. Prezidentul comisiunii de votare e dator să-și procure ale exemplare autentice din listele electorale ale respectivului cerc de votare, păstrate în arhiva municipiului (orașului), și exemplarul acesta are să rămână sub durată întregii votări la comisiune. Mai departe e dator prezidentul comisiunii să se îngrijască de mobilizarea necesară a localului de votare și de procurarea mijloacelor auxiliare (legi, ordinațiuni etc.), apoi în fine se espună la loc bătător la ochi și bine scrise numele candidaților, în localul de votare.

§. 97. Procedura de alegere, și în cercurile de votare cu comisiuni deosebite de votare, și votarea, se începe în aceeași zi, dimineața la orele 8. Unde aceeași comisiune funcționează în mai multe cercuri, votarea se începe în ordinea stabilită, la primul cerc de votare, în ziua în care se începe procedura de alegere, dimineața la orele 8. În celelalte cercuri de votare se face votarea în zilele următoare, iar termenul pentru începerea votării îl stabilește comitetul central, între orele 8 și 12 din zi, astfel, ca: a) în ultimul cerc de votare să se înceapă votarea cel mult în ziua a șaptea dela începerea procedurii de alegere; b) pentru fiecare cerc de votare să se lase timpul recerut, pentru ca toți alegătorii se poată vota; c) comisiunea de votare să se poată prezenta la timp în fiecare cerc de votare. Dacă au obvenit pedeci, cari au făcut cu neputință începerea votării la ora stabilită în vre-un cerc de votare, prezidentul comisiunii amână începerea votării, conform priceperii sale și pe responsabilitatea proprie, până la delaturarea pedecii. Amânarea are să fie publicată și votarea trebuie de nou încercată în fiecare oră. Dacă pedecile nu au putut fi delaturate până la fixarea oarei de încheere, și votarea nu a putut fi începută, este a se considera votarea de zădărnicită în cercul respectiv de votare. Votarea odată începută, trebuie continuată fără intrerupere.

§. 98. Sub decursul votării pot să fie în localul de votare, afară de membrii comisiunii de votare și de alegătorii chemați la votare, numai bărbații de încredere, funcționarul administrativ, soții aplicăți pe lângă notar și jurați, mai departe câtă vreme votează alegătorii unui oraș, ori ai unei comune, martorii de identitate, numiți din partea bărbaților de încredere, ori trimiși din partea magistratului, respective antistiei comunale. Pre-

FOIȘOARĂ.

Cuvânt de deschidere

rostit la inaugurarea prelegerilor și a șezătorilor literare, în parohia Cristian.

Cinstiți parohieni! Din puterea cereiului, iată-ne iarăși adunați în casa școlii — în casa luminării noastre! Iată-ne iarăși stând în pragul unei porți milostive, în pragul unei porți sfinte! E poarta prelegerilor, poarta șezătorilor literare, cari cu ziua de astăzi își deschide din nou ușile pentru parohia noastră, să pregătește din nou a primi pe credincioșii ei!

Cu inimă binecuvântării, cu *Impărăte-
Ceres*, cu cântări apoi și istorioare (poezii) frumoase, — cu nevinovăția copiilor noștri, am împreunat deschiderea zilei de astăzi. Și nu făr' de scop! Ci, spre cererea binecuvântării cerești asupra muncii noastre, spre arătarea însemnătății lor. A arăta din început, printr-o iconă vie, din care să vede-ți, să ceti-ți, rostul prelegerilor și al șezătorilor. Să cunoaște-ți, că precum inimile copilașilor noștri sunt încă făr' de răutate, făr' de stricăciune, așa ele, numai învățături, numai povește curate v'or întinde, v'or da celor ce v'or alergera la masa lor. A spune, că cuprinsul lor, du, cum a-ți auzit și din poeziile rostite, v'a ă atât

cunoscător de tot ce e românesc, de tot ce e povățitor de bine — cât și petrecător. A avea pildă, ca precum micuții noștri chemați sunt, ba chiar siliți să învețe carte, așa vremile noauă cer, cheamă și pe omenii în vârstă, la o școală — la școala Duminecii, a prelegerilor, — la școala de seara, a șezătorilor, — școli, a căror menire este, explicarea diferitelor învățături, cunoașterea diferitelor unelte și mașini, iscodite spre ușurarea muncii. Cu un cuvânt, împrietenirea cu tot soiul de învățături și unelte, de cari țărănimia noastră are lipsă. E de o mare însemnătate această școală pentru omenime. Vremile noauă o cer! Intr-o înșirare de câteva cuvinte însă nu se poate spune în destul rostul lor. Îngăduiți-mi deci, în cuvântul meu de deschidere, să mă ocup ceva mai pe larg de școala prelegerilor și a șezătorilor, cu chemarea lor, — ca astfel, pricepând mărțul lor scop, cu toții să le cercetăm, cu toții să alergăm la masa lor, îmbietoare de tot felul de povește.

Oameni buni! Omul cunoscător de carte și de a ei povățitor să aseamănă cu lumina zilei, — pe când cel necunoscător cu întunecul nopții. Căci precum în întunecimea nopții nu ne putem mișca decât cu greu dintr'un loc într'altul, nu putem găsi ceea ce dorim, fiindu-ne chiar și locul necunoscut, — ci numai pe lângă un pipăit de degete, orbecăind de ici-colea,

găsim lucrul dorit, — tot asemenea de greu să mișcă, orbecă, omul întunecat la minte, tot asemenea de greu trăiește omul lipsit de învățatura de cărți, lipsit de a ei povățitor.

Întunecul nopții să supune prin puterea lumini, — întunecimea omenească prin puterea cărții, prin puterea slovei. Povățitorul cărții trebuiește, celui ce voește, ca cătuși decât mai cu ușurință să se miște în lucrările sale, ca cătuși decât mai cu ușurință să și implinească cerințele zilei — de voește să trăiască o viață mai liniștită, o viață mai tihnită. Și de s'a simțit vreo dată povățitorul cărții, atunci mai tare se simte ea în vremile mai noauă, în vremea de astăzi, în vremea, care a schimbat cu desăvârșire fața vremilor vechi.

Alte vremuri au trăit strămoșii, alte moșii, alte părinții noștri, și cu totul altele trăim noi, cei de astăzi! Alte gânduri, alte pasuri frământă mintea și inima oamenilor din zilele noastre! Altă muncă, altă trudă, altă pricepere cere vremea noauă! Alte trebuințe cer împlinire!

„Nu trece un an, ca să nu zic o zi, spune o minte luminată, să nu se facă o invențiune, o noauă iscodire a minții omenești, care schimbă în multe privințe relațiunile, împrejurările de traiu, deprinderile și vederile omului.

„Locuște cel vechiu și greoiu de lemn să înlocuște cu vechiul sprinten de fer,

cu mai multe tăișe, sapa și secerea cu mașina de săpat și cea de secerat, imblăciul cu mașina de trierat, răsboiul cel vechiu de țesut cu răsboiaie mecanice perfecționate, acul mișalos cu mașina de cusut, ceanul cu mașina de spirt, lumina de său și de ceară cu lampa de petrol sau chiar cu electrica, dupăcum ne arată chiar și satul nostru.“¹⁾

Iar glasul poetului strigă: „S'a schimbat lumea. Înțelepciunea bucoavnei și povățitorul ducioasă a clasolului nu mai pot supune meșteșugul iscusit al zilelor noastre. S'au înmulțit oamenii, s'au sporit năcazurile. Azi numai din munca pricepută să mai poate alege roadă. Azi să încrușezează mai multe gânduri, să ispitește mai multă învățatură. Azi e goană păgână după traiu, după bucătura de pâne. Azi cere viața războiu cumplit. Azi nu-i milă, nu-i durere. Azi e lupta minților ascuțite.“²⁾

Un ajutor care să ne schimbe fața acestor vremi ni l poate întinde, ni-l poate da numai slova cărții. „Cartea cu îndemnul și poveștele ei încuiate între slovele mărunte, e arma vremii noauă“. În povățitor ei găsim leacul tămăduitor — ea e „aerul vieții“, dupăcum ne spune și înțeleptul Solomon. (Va urma.)

¹⁾ A. Bărseanu, discurs de deschidere „Tel. Român“ Nr. 102.

²⁾ Goga, Carte, „Țara Noastră“ Nr. 9.

zidentul ori substitutul sau și cel puțin un membru din comisiune, trebuie să fie în permanență în localul de votare sub decursul votării. Prezentul comisiunii de votare poate ordona, ca alegătorii să fie lăsați să intre în localul de votare în numărul stabilit din partea sa, dar după votare au să se îndepărteze numai decât. Comitetul central poate ordona, ca pentru ușurarea justificării dreptului de alegere, alegătorii să fie provăzuți din partea artistice comunele cu o adeverință, care se arete numărul listei electorale, locul de votare, ziua și ora votării, numele alegătorului, ocupația și locuința. Lipsa acestei adeverințe însă nu poate servi ca pedească pentru a intra alegătorul în localul de votare și a-și da votul.

§. 99. Alegătorii votează după comune, ori părți de oraș, în ordinea stabilită de comitetul central, și anume, mai întâiu cei din centrul cercului de votare. Alegătorii comunelor, ori părților de oraș, au să fie admiși la votare separat, după cum adecă își dau voturile pentru unul ori altul dintre candidați. Prezentul decide prin soarte, atunci când votează prima comună, că alegătorii cărui candidat votează întâiu, iar dacă sunt mai mulți de doi, în care ordine are să se facă votarea. Ordinea aceasta se observă până la încheierea votării. Dacă vre-o comună nu e de față când îi vine rândul să voteze, vine chemată de nou, după ce au votat toate.

§. 100. Votarea e publică și se face cu graiu viu. Cel mut, ori surdo-mut, poate vota cu buletin, pe care-l cetește prezentul comisiunii, în auzul tuturor. Despre votare se poartă coale cu rubrici, și în ele se notează comuna ori partea de oraș de care se ține alegătorul, apoi numele alegătorului, votul acestuia și numărul corăspunzător al listei electorale. Revocarea ori modificarea votului dat nu se admite. Formularul coalei cu rubrici îl stabilește ministrul de interne.

§. 101. Alegătorul cu mai multe voturi nu poate să dea voturi mai puține decât îi compet conform listelor finale electorale, și toate voturile și le poate da numai pentru un candidat.

§. 102. Nu e permis să fie capacitat alegătorul, ori îndrumat, că pentru cine are să voteze. Întrebări îi poate pune numai prezentul comisiunii de votare, și acesta încă numai în cadrele misiunii sale. Sub decursul alegerei, în întregul edificiu în care se află localul de votare, precum și în împrejurimea stabilită de prezentul comisiunii de votare, e oprită rostirea de vorbiri, capacitatea alegătorilor și peste tot orice făptuire, care ar putea să influențeze rezultatul alegerii. Alegătorii nu pot să aducă cu ei la alegere, respective votare, nici un fel de arme, bastoane ori alte unelte, cu cari s'ar putea pricinui vătămare corporală.

§. 103. Într'un cerc de votare poate se voteze numai alegătorul trecut în lista valabilă electorală a alegătorilor direcți, ori a bărbaților de încredere a alegătorilor indirecti, compusă pentru alegerea respectivă. Dar membrii comisiunii de votare, bărbații de încredere, scriitorii cari iau parte la alegere, dacă sunt trecuți în listele electorale ale cercului respectiv electoral, pot să voteze și în cercul de votare la care sunt aplicați, chiar dacă nu sunt luați în listele electorale ale cercului de votare.

Nu are dreptul să voteze: a) alegătorul a cărui identitate nu e stabilită; b) celce la aceeași alegere generală (înțelegându-se aci și balotajul, ori alegerea nouă), sau în același an, a votat în alt cerc de alegere, ori la aceeași alegere în alt cerc de votare. Alegătorul, a cărui identitate poate să fie stabilită, nu poate fi eschis dela votare, chiar dacă își spune greșit numele, etatea, ocupația și locuința. Dacă vre-un alegător e trecut între alegătorii direcți, și totodată și între bărbații de încredere ai alegătorilor indirecti pentru alegerea respectivă, nu poate să voteze decât numai în calitate de alegător direct.

§. 104. E nevalabil și nu poate fi luat în socotință la stabilirea rezultatului votării votul dat fără înțeles, dat în mod condiționat, restrâns în orice altă formă, votul care poate fi explicat în mai multe feluri, care nu s'a dat pentru vre-unul dintre candidați, ori votul alegătorului, care dându-și votul, sub decursul votării înjură ori vătămă pe candidatul pentru care-și dă votul. Dacă cu același pronume nu este decât un singur candidat, votul nu poate fi declarat de nevalabil numai pentru că numele de botez al candidatului a fost rostit greșit, ori nu a fost spus de loc, precum nu poate fi declarat votul de nevalabil nici în alte cazuri, când se poate stabili fără nici o îndoială, că votul oare pentru care candidat a fost dat? E nevalabil însă votul alegătorului plural, care-și dă voturile pentru diferiți candidați, și nici la provocarea prezentului nu declară, că

pentru care dintre candidați vrea să-i fie numărate voturile.

§. 105. În contra îndreptățirii de a vota, și în contra valabilității voturilor date, pot să dea excepții înainte de a se trece votul în coală, membrii comisiunii, bărbații de încredere, iar cu privire la identitatea persoanei, și esmii autorităților și martorii de identitate.

Asupra excepțiilor acestora, precum și în chestii referitoare la conducerea votării, și pește tot, referitoare la cercul de competență stabilit în legea aceasta pe seama comisiunii de votare, decide prezentul comisiunii în cercul său de competență, însă după ascultarea marturilor de identitate, a membrilor din comisiune și a bărbaților de încredere. Pe cei ce vin la votare, dar în înțelesul §-lui 103 nu au drept de votare, îi respinge, voturile nevalabile le declară de nevalabile, iar celelalte voturi e dator să le primească.

§. 106. Despre alegătorii respinși și despre voturile declarate nevalabile să poartă conspect separat, conspectul respinșilor. Pe alegătorul, care din orice motiv vine respins, dacă numele său e trecut în listele electorale ale cercului respectiv, prezentul comisiunii de votare e dator să-l întrebze, că pentru care candidat vrea să-și dea votul? Declarația are să fie trecută în conspectul separat. Trebuie trecut apoi în conspect și declarația alegătorului, al cărui vot e declarat nevalabil pe baza §-lui 104, și anume, din cuvânt în cuvânt. Conspect separat trebuie să se poarte și despre alegătorii, în contra cărora s'au ridicat excepții din punctul de vedere al identității persoanei, ori al nevalabilității votului dat, presupunând, că prezentul de alegere le-a primit voturile, cu toate că au fost excepționate. (E conspectul celor dificultați).

§. 107. La votare au să se prezinte alegătorii până la orele 6 d. a. ori dacă votarea s'a început după orele 8 dimineața în decurs de zece ore dela începerea votării. După expirarea acestui termen, prezentul comisiunii de votare enunță, că termenul legal pentru votare a expirat, și provoacă pe cei ce nu s'au anunțat încă la votare, să se retragă la un loc, pe care-l va stabili el, luând măsurile necesare, ca alegătorii acestia să fie izolați de ceilalți.

După terminul legal se pot anunța la votare numai alegătorii astfel izolați. Anunțarea trebuie să se facă fără întrerupere, urmând unul după altul. Dacă nu se mai anunță nime dintre alegătorii izolați, prezentul comisiunii de votare încheie votarea și după aceasta numai persoanele amintite în §-ul 103 mai pot fi admise la votare. Dacă alegătorii unei comune, sau părți de oraș, au fost provocați în senzul §-lui 99 și a doua oră să voteze, ori apoi alegătorii să prezintă la votare în intervale mari, în cerourile de votare cari nu sunt compuse din mai multe comune, ori părți de oraș: prezentul comisiunii de votare poate să pună încă înainte de ora de încheiere un termen de o ori de două ore, cu declarația, că alegătorii cari mai vreau să voteze, se pot anunța la votare în acest termen. Pe cei ce se anunță la votare înainte de ora de încheiere pusă din partea prezentului, prezentul e dator să-i primească la votare chiar și în cazul, dacă de altcund votarea s'ar putea face numai după expirarea orei de încheiere. Cei ce se anunță în decursul orei de încheiere, pusă din partea prezentului, după expirarea orei au să fie izolați de către ceilalți. Cei ce se anunță după expirarea orei de încheiere, nu mai pot fi admiși la votare, cu excepția persoanelor atinse în §-ul 103.

§. 108. Dacă înainte de încheierea votării careva dintre candidați declară prezentului în felul stabilit în §-ul 88, că se retrage, prezentul de alegere dispune numai decât, ca cu privire la candidatul respectiv votarea să fie sistată în fiecare cerc de votare. Cu privire la ceilalți candidați votarea se continuă. Dacă prezentul de alegere poate să stabilească în mod neîndoios, că candidatul repășit încă în momentul repășirii avea majoritatea absolută a voturilor, și că rezultatul acesta nu mai poate fi schimbat nici dacă-și dau voturile toți cei ce încă nu au votat, dispune, ca votarea să fie sistată pe întreaga linie.

Trebuie sistată de tot votarea și atunci, dacă au repășit toți candidații, ori toți sfără de unul, sau dacă vre-unul ori toți candidații au murit, și prezentul s'a convins despre aceasta, personal, sau prin vre un membru al comisiunii, ori organ al autorității publice.

§. 109. Prezentul comisiunii de votare poate să sisteze votarea numai la provocarea verbală, ori scrisă și subscrisă a prezentului de alegere, sau adusă pe altă cale la cunoștința sa.

§. 110. Dacă înainte de încheierea votării s'au ivit astfel de pedeci, din cari votarea nu se mai poate face în regulă

fără întrerupere, prezentul comisiunii de votare suspende continuarea votării după priceperea sa și pe răspunderea sa. Termenul suspendării are însă să fie publicat, și în fiecare oră este a se face încercare cu continuarea votării. Dacă nu au putut să fie delaturate pedecile, și din acest motiv votarea nu poate să fie continuată, prezentul comisiunii de votare întrerupe votarea. (Va urma.)

Să educăm poporul!

Fericit este omul, care a aflat înțelepciunea și omul, care a câștigat înțelegerea. (Pr. III. 13-14).

Pildele pline de înțelepciune și adevăruri ale fiului lui David, ale înțeleptului și căndva imbuibatului rege Solomon, ne mărturisesc, că și neamurile de pe vremuri erau convinse de puterea învățaturii cuprinse în cărțile spiritelor luminate.

La glasul sfânt și plin de putere cerească a fiului tâmplarului Iosif, la glasul celui ce prin doctrina sa a schimbat mersul gândirii lumii vechi, la glasul lui Christos ce răsună în largul naturii mult inbite de acest fiu al omului în fața mulțimii de popoare: „Fiți desăvârșiți precum tatăl vostru desăvârșit este“: toate neamurile creștine au îmbrăcat plătosa îndreptățirii, scutul credinții, oșiful mântuirii și sabia duhului, cu cari au luptat în contra întunerecului.

Evoluția în practică a binefacerii isvorâte din generositatea inimii creștine își are mersul său sigur către scopul măreț, fixat de doctrina lui Isus.

Știința binefacerii născută din complexitatea raporturilor sociale, agită multe acțiuni pentru luminarea masei populare de rând, neglijate până acum. În întreaga Europă s'a pornit în zilele de azi vii acțiuni, întru aflarea mijloacelor potrivite pentru educarea mulțimii muncitoare, a cărei conlucrare se impune tot mai mult în lupta corifeilor politici pentru câștigarea libertăților naționale, reclamate de trezia conștiinții la toate popoarele.

Congresele internaționale ținute pentru aflarea mijloacelor celor mai eficiente pentru educarea țărănimii, urmează unele după altele. O adiere caldă, provocată de acest puternic curent, suflă și pe la noi România. Noi până acum cercăm să ne afirmăm aproape numai prin faptul, că suntem coborâtori ai unui neam falnic

Acum ne-am convins, că până când masele muncitoare, cari poartă tenorul în orice mișcare a noastră, nu vor fi apropiate de clasele inteligente, prin educare și cultură, nu vom putea răzbi în ajungerea idealurilor noastre naționale.

Frații de dincolo s'au pus pe muncă. O puternică mișcare s'a pornit pentru ridicarea țărânului din besna întunerecului și din sărăcia de deplăns. „Cooperatiunile“ lor vor avea frumoase succese în întărirea economiei naționale. Băncile populare vor ridica țărânimea din starea deplorabilă în care gemuse. Bibliotecile populare, dacă preoții și învățătorii le vor înțelega rostul și folosul, vor deschide ochii minții țărânului, îl vor educa și forma.

Noi cesti de dincoace ne frământăm în noianul hărțăleilor politice. Noi între noi începem să ne consumăm puterile, hărțându-ne pe motivul, că unii am fi buni Români, iar alții — ba. Lăsăm câte unul drumul apucat spre Parnas și eșim în piața certelor politice, dar pentru aceasta nu uităm de educarea celor ce ne țin și ne hrănesc, a țărănilor. „Asociațiunea“, în cadrele activității ei, muncește mult pentru educarea poporului. Și-a propus ținerea de conferențe populare, a deschis premii pentru cursurile de analfabeți și pentru compunerea unui abodar spre instruirea lor.

Să nu credem însă, că prin aceste cursuri ne-am ajunge pe deplin scopul. Cursurile ținute vor avea un rezultat efemer. Și școala noastră încă își are slab succes în educarea neamului, fie școala cât de bună.

De va și eși copilul în anul al VI-lea înzestrat cu multe cunoștințe, totuși dacă cu aceasta i-se va întrerupe educarea și instruirea, peste vre-o câțiva ani va deveni un analfabet. Cuvântările preotului vor avea și nu vor avea influință educativă religioasă-morală, după cum preotul e mai mult sau mai puțin conștient, și după cum va avea sau nu va avea ascultători.

Trebuie deci o continuitate a cultivării și educării țărânimii noastre, făcută prin ea însăși.

Mijlocele spre acest scop îl formează bibliotecile populare. Când țărânimea noastră va începe să-și continue cultivarea și luminarea minții și a inimii singur, prin citirea de cărți alese și potrivite din bi-

bliotecii, atunci vom avea un element puternic de tovrășie în luptele noastre spre desăvârșire, — mai înainte nu. Noi conducătorii ei vom fi bine înțelegși și sprijiniți numai atunci în realizarea gândurilor noastre bune. Atunci vom putea cu ușurință consolida țărânimea noastră prin fel și fel de tovrășii. Intre împrejurările de față glasul nostru, fie cât de puternic, fie glas de înger, nu va fi auzit, căci nu-l înțeleg oamenii. Orice devotament, resiguațiune, orice desinteres în activitatea noastră, rămâne podoabă efemeră a unor încercări zadarnice.

Când vom avea însă format un popor luminat prin carte, un popor cu carte, cultivat prin muncă proprie, atunci steagul desfășurat va fi purtat în fruntea gloatei de țărani, cari vor ști să hotărască dintr'un gest soarta teritorului politic pe care l'ocupă prin drept milenar și care e moșia lor netăgăduită.

Paralel cu școalele de adulți se grăjime deci și de indispensabile — bibliotecii populare.

Olpret, Noemvrie.

Preotul Zaharie Manu.

Din Maramureș.

— 17 Noemvrie v.

Se împlinesc opt ani decând avem parohie ortodoxă în Maramureș, și încă nici azi nu e organizată deplin.

S'au perondat mai mulți preoți în această parohie, și toți au trudit după putință.

S'a cumpărat o grădină, pe care are a se zidi biserica, s'a adunat material de piatră. Până aci au ajuns lucrurile, aci însă stau încurcate, nu se poate răzbi înainte.

Causa încurării e greu de a o afla. Preoții din urmă, cari au administrat parohia, zic că e poporul, poporeni zic că e preotul.

Eu unul zic, că nici unii nici alții, într'u cât nepricepându-și firea unul altuia, nu au putut ajunge la înțelegere.

Preoții administratori din urmă au fost oameni tineri, decurând eșiți din seminar, și deși au avut scopuri bune, n'au potrivit tocmai bine mijloacele, n'au știut firea poporului maramureșan. Nu, căci inimicii ortodoxismului, văzându-i neșperți, — și-a schimbat tactica, i-au cuprins în societățile lor, le-au ispitit intențiunile, le-au zădărnicit scopurile, le-au încurciat treburile, le-au infiltrat apucături catolice, prin cari i-au adus în rea înțelegere cu poporul.

Are poporul maramureșan conștiința demnitatei proprie dezvoltată într'un grad neasemănat de mare față de poporul ardelen. Incolo e democrat, și-i cade bine, ca preotul lui să-l tracteze în mod democratic. Pe cuvântul lui poți conta, că el nu șovăește.

Aici află caractere de fer. Careva dintre administratori a zis într'un moment de indignare: „Vă las și mă duc, dar să știți, că voi nu mai căpătați preot ortodox în veci!“

„Poate să ne lași, poate să nu mai căpătăm preot ortodox, dar noi âstrând de oameni, cât o fi lumea nu ne mai facem catolici. Mai bine murim neșperdiți, necuminecați, fără preot. Răspundă pentru sufletele noastre, înaintea lui Dumnezeu mai marii noștri, cari ne-ar lăsa turmă fără păstor“.

Istoria — uneori preocupată, — poate va înregistra evenimentele din 1900, trecerea Maramureșului la ortodoxism și poate va zice, că interesele personale, materiale, reducerea stolelor, au fost motivele trecerei.

Cuvintele rezolute de mai sus vor fi însă o contradicție puternică, cât timp va trăi generațiunea actuală.

Asta o știu catolicii din loc și din jur, ear cei din depărtări, cari ar avea nedumerire în privința asta, ostenească la fața locului și se vor convinge, că purul adevăr am scris.

Am zis că, maramureșanul dă foarte mult pe demnitatea proprie, te uimește eticheta ce o observă unul față de altul, cinstea ce și-o dă unul altuia. Din aceasta emanează ordinea așa zicând parlamentară ce domnește în adunările lor, cuvintele chibzuite și purtarea cuvințioasă în ospețele lor.

Știindu-le acestea, poți afla cheia, cu care să intri la inima lui: dă-i cinstea cuvenită și în schimb o ve-i căpăta înzecită, nu ignora părerea lui, dar convinge-l, că părerea ta e mai ducătoare la scop.

Acestui popor i-i place să pertracetez toate chestiile în mod constituțional, să se desfășure toate părerile pro și contra, din acestea să se cristaliceze o părere desăvârșită. Aici preotul are rolul numai

de a da direcțiune, prin ideile sale sănătoase.

Înaintea marmășianului preotul e un ideal de dreptate și moralitate. Și dacă el va vedea intrupat aceste idealuri în persoana preotului, acel preot poate face minuni cu el.

Tocmai asta i-au îndemnat să se reîntoarcă la biserica noastră, căci n'au aflat în persoana preotului catolic idealul recerut, deci l'au șters din inimile lor, din preună cu religiunea „catolică“.

Prin anii 1901 ar fi fost în aproape se întorcă la biserica noastră d'aparepe întreg Maramureșul. De atunci încoace s'au cam schimbat treburile.

Cu toate acestea, nu se întorc la catolicism, deși aceleia de curând, din fondul religios și din colecte, au adunat paremise șasesprezece mii coroane și cu acei bani și-au zidit o biserică foarte frumoasă, până când ai noștri stau numai la începutul începutului.

Noi ardelenii ne-am format o părere despre ortodoxii noștri din Maramureș, că ei sunt oștea oamenilor, cari așteaptă dela noi să le dăm toate de-a gata. Precând în realitate nu stă lucrul tocmai așa.

Le lipsește conducătorul în care să-și vadă intrupat idealul de preot, în care să aibă încredere necondiționată. Când va răsuna glasul aceluia, fiecare va grăbi cu obolul său spre a contribui la ridicarea sionului. Dar nu numai ortodoxii, ci și „catolicii“ din satele vecine zic: „și noi vom ajuta, numai aceea să vedem c'atî început la zidire“.

În ce privește subzistența preotului, forțiu, încă nu stă lucrul tocmai rău. Porțiune canonică după obiceiul cum s'a făcut și a catolicilor, — se poate face dela acei parohieni, cari n'au familie. Chier și dintre cei cu familie, o deosebire cei cu dare de mână, către sfârșitul vieții lor oferesc în sama sufletului câte un pământ.

Un preot înzestrat cu darul oratoriei, într-un deceniu a darul oratoriei, canonic de zeri de jugere.

De altminterlea și când va avea o mare porțiune canonică, nu se va putea ocupa cu economia, fiindcă veșnic e ocupat cu funcțiunile bisericești. În toate zilele dimineața slujbă dumnezeiască, preste zi botezuri, masluri, sfestanii, diferite cetării, etc.

Marmășienii fiind oameni foarte religioși, preoților le vin atâtea slujiri, încât abea sunt în stare a le îndeplini.

poate că în curând are a se ocupa postul de paroh definitiv în parohia Săcelului Maramureșului, la care ar fi de dorit, să competeze chiar și din cei cu pregătire mai înaltă, căci aici ar avea teren de muncă. Pe fundul lăzii nobilului marmășian și azi se mai află câte o diplomă inedită de pe timpul regelui Matia, scripte cari conțin împărțirea cutărei moșii sau munte, epistole dela cei din tabere. Tradițiile referitoare la câte o familie încă sunt interesante. Armele păstrate de sute de ani te fac să meditezi, că au fost scaldate când-va în sânge de păgân. Rămășițe de drum vechiu pe muntele Groian marșat de pe timpul Dauidului. Culegerea de cuvinte arhaice, cari în graiul Românilor de dincoace și de dincolo de Carpați nu se află. Obiceiurile, etc. Toate acestea pentru un preot idealist, care ar avea plăcere și pricepere către astfel de lucruri, ar oferi o muncă, care l'ar fi face nemuritor.

Fiitorul preot ar fi bine să aibă și un capelan, recrutat poate dintre călugării originari din Maramureș, sfători pe la câte o mânăstire din Bucovina, cari bucuos ar primi oferirea acestui post.

Aici mai ușor s'ar putea înființa și fonduri bisericești. Taxa, paremi-se, de zece coroane pentru înmormântările în ciminteriul bisericești, la catolicii din loc e introdusă, și ai noștri încă doresc introducerea ei. În disc se adună sume mărire în fiecare Duminică, sârbătoarea, chiar și în zile de rând. Care are slujbă, pune ceva și în disc. S'ar putea înființa magazin de bucate.

Poporul acesta religios și iubitoriu de lectură cu câtă dragoste și părtinire ar întâmpina înființarea unei biblioteci, compusă din cărți religioase și morale, casină populară, reuniune de temperanță, etc.

Făcând aluziune la nobleța lui, pe poporul marmășian îl poți însufla pentru lucruri ideale.

Prin anul 1902, la uniții din loc fu denumit de preot unul, care mai înainte fusese catechet sau profesor gimnazial, și precum se zvonea, era profesor onorariat din gremiu. Era un cântăreț mare, orator bun, știa măguli poporul, dar știa bine și cum trebuie pusă subțea în coastele preotului ortodox.

Actualul preot încă e un vrednic urmaș al înaintașului său.

Numai noi putem striga cu paralițialul delia lucrului: „Doamne, om n'am“....

Carpăt.

Nr. 13,333 Plen. 1908.

Cerculariu

cătră onorații membri ordinari și ad hoc ai sinodului protopresbiterial gr.-or. din tractul Devee.

Prin ordinul Venerabilului consistoriu arhidiecezan din 3 Noemvrie a. c. Nr. 13,333 Plen. numit fiind scrisul de comisar consistorial tractului Devee, în sensul §-lui 16 din regulamentul pentru procedura la alegerea de protopresbiter, convoc prin aceasta sinodul protopresbiterial electoral pe ziua de Joi în 11 Decemvrie a. c. st. v. la 11 oare înainte de amiază în biserica noastră alegerea de protopresbiter.

Iar membrii comitetului protopresbiterial se convoacă pe ziua de Mercuri în 10 Decemvrie a. c. st. v. la 4 oare după amiază la ședință în cancelaria protopresbiterială, spre a constata cualificațiunea concurenților și a compune lista de candidare.

Conformu prescrișelor legii, actualului de alegere va premerge celebrarea sfintei liturgii cu chemarea Duhului sfânt, la care sunt poțiti a lua parte toți membrii sinodului.

Sibiiu, 24 Noemvrie 1908.

*Moise Lazar m. p.,
comisar cons.*

Din protopresbiterate.

Conferența preoțească a tractului Ilia.

— 2 Decemvrie n.

Cu toată vitregitatea timpului ploios, ziua de 9/22 Noemvrie a fost zi însemnată pentru preoțimea tractului Ilia, în care preoțimea în număr complet s'a grăbit mai mult ca altădată la locul designat pentru conferință, în comuna Zam, ca prin înțelegere și sfături reciproce să se înzestreze cât mai mult cu cunoștințele ispite și grelele încercări din viața poporului nostru.

După serviciul divin, îndeplinit prin trei preoți, și după predica bineînțocmită și rostită de părintele Chireu, preoțimea se întrunește în școala confesională din loc.

Să cetese mai multe dispoziții consistoriale, dintre cari cea referitoare la înființarea bancăi culturale „Lumina“ să primește cu însuflețire, îndemnându-se fiecare preot a se face acțiunile la aceea bancă, și în vederea scopului nobil cel urmăresc a o sprijini după putință.

Dintre rapoartele ce sunt datorate preoții a le prezenta pentru fiecare conferință, merită atențiune raportul părintelui din Cămpuri, din care s'au vede, că la stăruința preotului s'a înființat fond de bucate, reunie de femei, bibliotecă, — apoi, cel din Valea olungă, demersuri încele bine, și că preoțimea, înțelegând duhul vremii, în măsura puterii sale satisfact tot mai mult datorită conștiințioasă pe toate terenele.

Tema cetită de părintele Albani, despre datorițele preotului ca duhovnic, a făcut bună impresiune și pe lângă observațiile potrivite a păr. M. Oprean, I. Budoiu și I. Oprean nu a lăsat nimic de dorit.

Propunere remarcabilă a făcut păr. I. Budoiu, prin care stăruiește, ca fiecare preot conform împrejurărilor locale să înființeze fonduri de bucate, fonduri de bani din colecte benevole adunate la oșpețe și alte servicii ceremoniale, botezuri etc., adunând bani albi pentru zile negre. Dânsul prezintă și un statut, care se primește fără discuție.

Păr. Motora în propunerea sa înșișă, ca conferența în vederea serviciului pas-toral egal pentru toți preoții fără deosebire, — să adreseze un memorandum prin toate conferințele la guvern, pentru o salarizare egală la toți preoții, fără deosebire de pregătirele unuia sau altuia.

Deși aceasta din urmă află câțiva ade-renți, — multă însuflețire și nădejde întru încuviințarea ei nu produce.

Ziua își împletise valul cu noaptea, când păr. ppresbiter prin vorbe frumoase multămește preoțimeii pentru interesul dezvoltării de presbiterilor, făcând ca fiecare preot să se întoarcă la turma sa cu cugetul sfânt de a lucra tot mai mult întru înaintarea poporului nostru mult obidit.

*Ioanichie Oprean
paroh.*

NOUȚĂȚI.

Scrisoarea Monarhului. Maiestatea Sa Impăratul și Regele Francisc Iosif I a adresat o scrisoare ministrului-prezident din Austria, baronului Bismarck, în care multămește tuturor celor ce au luat parte în o formă oarecare la serbările iubile ale Maiestății Sale, și împuternicește pe Maieșterii săi să o aducă aceasta la cunoștință publică.

Regele Svediei, Gustav, însoțit de regina Victoria, a sosit Sâmbătă la oarele 10 dimineața la Viena, pentru a face vizită Maiestății Sale, domnitorului nostru, care și-o a primit oaspeții la gară, și a dat în onoarea lor prânz mare, cu toast, la care a răspuns regele Svediei.

Alegeri pentru congres. Pe teritoriul consistoriului din Oradea-mare au fost aleși deputații pentru congresul național-bisericesc, din cler, în cercul Oradea-mare-Peștes: Vasile Mangra, vicar episcopesc; Beiș-Vascaș: Vasile Popp, paroh în Topa-de-sus; Beliu-Tinca: Nicolae Roxin, protopop. iar mireni, în cercul Oradea-mare: Nicolae Zigre, avocat; Peștes: Dr. Aurel Lazar, avocat; Beiș: Dr. Ioan Papp, avocat în Brad; Beliu: George Popa, adv. în Buteni; Tinca: Georgiu Roxin, avocat; Vascaș: Dr. Gavril Cosma, avocat. În dieceza Caransebeșului au fost aleși următorii deputați mireni: În cercul Valeaboului: Dr Petru Corcan adv. Oravița-mont. cercul Lugojului: Dr. Alexandru Mocsonyi, proprietar mare Bichis, cercul Fâșget: Titu Hașca adv. Lugoj, cercul Buziaș: Baro Geza Duca, mare proprietar Cadar, cercul Ghilad: George Breban, mare proprietar Ghilad, cercul Vârșet: Ioan M. Roșu, adv. Biserica albă, cercul Iam; George Serb, consilier aulic Budapesta; cer-ul Sasca-montana: Petru Corcan protopretor Iam, cercul Oravița-mont: Ilie Trailă avocat Oravița mont. în cercul Bogșamont Ioan Budvițian adv. Bogșamont în cercul Caransebeș: Constantin Bardia, consilier aulic Caransebeș, în cercul Ohababistră: Patrioiu Dragalina, prof în pens. Caransebeș. În cercul Domașnia: Dr. Valeriu Olariu, medic Teregoia. În cercul Mehadia: Dr. Virgil Nemoian medic în Mehadia. În cercul Prigor: Zaharie Miulescu, comerciant în Pârvova. În cercul Bozovicu: Iuliu Novac avocat Bozovicu. În cercul Bis-Albă: Dr. Aureliu Novac adv. și deputat Bis-Albă. În cercul Alibunar: Stefan Jianu, referent școlar Caransebeș. În cercul Satul-nou: Coriolan Bredicean avocat și dep. dietal Lugoj.

Lege bună. Un proiect de lege va fi prezentat în curând corpului legiuitorare din România, prin care comunele urbane (orașele) sunt autorizate să-și creeze case comerciale, pentru clădiri ieftine și sănătoase.

Legea de presă. Un ziar din capitală crede a ști pozitiv, că în noua lege de presă, la care se lucră în ministeriul de justiție, e trecut și responsabilitatea tipografiei în procese de presă și e trecut apoi ștergerea cautiunii, precum și oprirea, de a mai putea fi confiscate ziarele. Proiectul de lege va fi prezentat la primăvară dietei.

Pentru tradare de patrie a fost arestat medicul Vladimir Alexici din Panciova, la recercarea judelei de instrucție de pe lângă tribunalul regesc din Timișoara. Crima arstatului e aceea, că cu ocaziunea unei nunți a provocat pe cei prezenți la nunță se sară în ajutorul fraților atacați din Sârbia. Arestatul e medic militar (la honvezi) în rezervă și a oferit o cautiune de 20.000 coroane, ca se fie pus în libertate. Tribunalul nu s'a pronunțat încă.

Catolicizare. Un domn Mavrojani din Galați, în România, se plânge în ziarele din București, că călugărițele catolice dela Notre Dame de Sion au răpit pe sora sa Eugenia și au făcut-o se treacă la catolicism. Domnul Mavrojani adreacă pe toți părinții cu fete, să nu-și mai dea fetele la școala de călugărițe catolice.

Pentru 2 Decemvrie. Elevii cursului al patrulea din pedagogie romano-catolică din Agria nu s'au dus în 2 Decemvrie la biserica catedrală, unde s'au oficiat servicii divini, dintr-un incident iubile de 60 de ani de domnie a Maiestății Sale, din care motiv în ziua următoare au fost eliminați toți din seminar. Acum dau pe elmirii și s'au adresat unor deputați dietali ca să-i iee în apărare.

† Em. Crețulescu, fost ministru plenipotențiar român la Paris și literat român, a decedat Sâmbătă în București.

Cai pentru Sârbia. Prin România au trecut o mie de cai, compărați în Rusia, pe seama Sârbiei.

Pungași condamnați. Cei doi Ruși, cari au jafuit casa de păstrare din Pestanousă, ziua la amez, au fost judecați zilele trecute din partea tribunalului regesc din Pesta la câte trei ani temniță grea.

Episcopia sârbească din Buda. Episcopia gr.-ort. sârbă din Buda deocamdată nu va fi îndeplinită, după cum scriu ziarele maghiare, ci se va administra și pe mai departe prin fostul episcop, actualul patriarh, Lucian Bogdanovici. Fiindcă numărul infirmilor din eparhia Buda a scăzut, iar multe parohii s'au desființat, să ocupă patriarhul cu planul, de a o contopi în altă eparhie.

La fondul „Victor și Eugenia Tor-dășianu pentru înzestrarea fetelor sărace“ au mai dăruit Antoniu Balomiri, măestru pantofar în Orăștie, 3 cor.; George Săsărman, măestru pantofar, soția sa Maria și fiica lor Victoria 1 cor. 20 bani și Nicolae Chirca, sodal rotar, 20 bani.

O rugare. Deoarece nefericitul meu fiu Corneliu are mania de-a părăsi fără știire casa mea și orașul, neștiind unde și încetrău apuca, cercetând pe unii și pe alți moștezuose, sunt silită a mă ruga pe aceasta cale dn onorații Domni, pe cari îi va cerceta în cale sa, să aibă bună-tate a cerștii a seala reînțoarce acasă, și eventual a mă avisa pe o cartă poștală unde se află, ca să pot lua măsurile de lipsă pentru a fi aduș acasă. Cluj, 22 Noemvrie 1908. Vădava Ana Roșescu, Görög templom utca Nr. 6.

E interesant anunțul de noroc al lui S. Hecksler senr. Hanceu, din anul acesta al foii noastre. Aceasta casă și-a câștigat un renume bun prin solvirea promptă și discretă a sumelor câștigate, atât aici, cât și în împrejurime, încât pe oricine îl facem atenți asupra anunțului de pe pagina a patra a acestui ziar.

Din public.*)

Mulțămite publice.

În urma apelului lansat, au binevoit a contribui pentru înmulțirea bibliotecii meseriașilor și comercianților din Sebeș și jur „Andreiano“ următorii domni: Nic. I. Simian, Ioan Hanciu, Dumitru Hanciu, Oprea I. Simian, C. Hanciu, Dumitru N. Simian, Dumitru I. Simian, Nic. N. Stefliaș, N. N. Simian, Nicolae N. Lușcaș, Nicolae Ghiboiu, I. N. Simian, N. D. Hanciu, Maria N. I. Simian din R. Valcea, România București a donat 42 cărți în valoare de 184 Lei. Ioan Onicescu notariu pens. Sebeșul-săsesc, a donat 11 cărți în valoare de 53 cor. Dr. E. Dăian protopop Cluj a donat 10 cărți în valoare de 15 85 cor. Dr. Simion Stoica Abrud 1 carte cor. 140. Aduceți și pe aceasta cale mulțămite a S. Te. Domni binevoitori.

Sebeșul-săsesc, la 7 Dec. 1908.
Oprea Hertia, _____
cassariu. Victor Săbăduș, _____
prezident.

Teatru german.

Mercuri: *Sherlock Holmes*, comedie în 4 acte.
Joi: *Ein Walzertraum*, operetă.

Copii cari nu să desvoaltă

iau repede o direcție spre dezvoltare, dacă le da-ți Emulsiunea lui SCOTT. Dezvoltarea începe deja după luarea primei doze de SCOTT.

Emulsiunea lui SCOTT

Este atât de dulce ca crema și se ia și se mistuie chiar și în casurile când laptele e interzis.

Emulsiunea lui SCOTT e în toate țările cu căldură recomanată de medici.

12 (270) 2—4
Prețul sticlei originale cor. 2-50.
Se găsește în toate farmaciile.

*) Pentru cele cuprinse în rubrica aceasta Redacțiunea nu primește răspunderea.

Nr. 886/908.

[360] 1—3

Concurs.

Pentru întregirea postului de al treilea (III) învățătoriu dela școala confesională gr-or. română din **Sebeșul inferior**, în protopresbiteratul gr-or. al Avrîgului, pe baza ordinului Preavenerabilului Consistoriu arhidiecezan din 6 Noembrie 1908 Nr. 13020 se scrie prin aceasta concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Tel. Rom.”

Emolumentele împreunate cu acest post de învățătoriu sunt cele prescrie în legile noastre bisericești școlari.

Doritorii de a ocupa acest post de învățătoriu să-și substearnă cererile concursuali instruite conform legilor în vigoare la subscribul oficiu protopresbiteral gr-or. al Avrîgului (poșta Avrîg, Felek, Szebenmegye) până la termenul susindicat având a se prezenta în vre-o Duminecă sau sărbătoare la sânta biserică spre a face cunoștință cu poporul și referințele locali având cel ales a conduce o strană și a cânta cu elevii la sânta liturghie.

Avrîg, 19 Noembrie, 1908.

Oficiul protopresbiteral gr-or. al Avrîgului în-conțelegere cu comitetul parohial.

Ioan Cădea
protopop.

Szám 2958/1908

[350] 2—2

Arverési hirdetmény.

Szebenvármegyei Láz község elad a „Coasta”-rea, nevü erdőreszből 360 k. hold területen található, mintegy 2536 m. 3-re becsült tölgyfa (melyből 771 m. 3 haszonfa 1522 m. 3 tűzifa és 253 m. 3 ág és galyfa) nyilvános szóbeli árverésen folyó évi december 29-ik napján d. ú. 1 órakor Láz község irodájában.

Kikiáltási ár, melyen alúl a fa nem adatik el 10.000 kor. azaz Tizezer korona. Bánatpénz 1000 korona.

Zárt írásbeli ajánlatok melyek a fenti bánatpénzt és azon nyilatkozatot tartalmazzák, hogy árverező magát az árverési feltételeknek aláveti a szóbeli árverés megkezdéséig elfogadtatnak.

Utóajánlatok nem fogadtatnak el. Az árverési feltételek és becsjegyzék az árverés napjáig Láz község irodájában és a százszebesi m. kir. jár. erdőgondnokságánál betekintheők.

Százszebes, 1908 november 24 én.

A járási főszolgabíró:
Hanner.

Nr. 1057/1908 prot.

[357] 2—2

Concurs

Pentru întregirea postului vacant de învățător la școala populară gr-or. română cu 2 învățători din comuna **Alțina**, protopresbiteratul Agnitei, se scrie prin aceasta concurs cu termen de 15 zile dela prima publicare în „Telegraful Român”.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt:

a) Salar anual de 600 cor., și anume: 300 cor. prin repartiție din cassa bisericeii, 276 coroane ajutor de stat, 24 cor. în lemne de foc.

b) 40 cor. relut de quartir.

Cuincenalele se compută numai dela instituirea definitivă la această școală.

Concurenții să-și aștearnă cererile instruite conform normelor în vigoare subsemnatului și să se prezenteze poporului în biserică pentru a-și arăta dexteritatea în cântări.

Agnita, 19 Noembrie 1908.

Ioachim Muntean
protopresb.

Nr. 33/908 comit. asil.

[358] 2—2

Concurs.

Pentru întregirea postului de conducătoare a asilului comunal din **Rășinari** (Resinár—Szeben m.) prin aceasta să publică concurs. Postul e împreunat cu următoarele emolumente:

1. Salar anual 600 cor. solvibil în rate lunare anticipative din cassa alodială.

2. După un serviciu de 5 ani aici în comună un cuincenal de 100 cor., iar după un serviciu de 10 ani aici în comună un al doilea cuincenal de 100 cor.

3. Pentru ținerea unei bone sau servitoare ajutoare, anual 240 cor.

4. Locuința în edificiul asilului.

5. Lemnele de lipsă pentru încălzit, seu 100 cor. anual din care sumă conducătoarea e silită a încălzi și localitățile de învățământ.

Rugările instruite cu diploma prescrișă în §. 11 art. XV din 1891, carte de botez, atestat de moralitate și serviciu de până acum, sunt a să înainta la Comitetul de supraveghere al asilului comunal din Rășinari până la 1 Ianuarie 1909 st. n.

Rășinari, în 1 Decembrie 1903.

Comitetul de supraveghere
al asilului.

Restaurant.

Cassa de împrumut și păstrare „Economia” societate pe acțiuni în **Cohalm** (Köhalom), își esarândează Restaurantul său împreunat cu cafenea și situat în Cohalm sub Nr. de casă 93, pe timp de 3 (trei) ani începând cu 1 Februarie 1909 până la 31 Decembrie 1911.

La Restaurant sunt și 2 odăi mari pentru pasageri. Apoi: curte mare cu șopron pentru cară, șopron de lemne și 2 grajduri mari, ghetariu nou betonat, o grădină mare cu popicarie și e situat la o pozițiune foarte avantajoasă. Chiria anuală este de Cor. 1600. Reflectanții își vor înainta ofertele în scris, cel mult până la **20 Decembrie 1908**, la subsemnata direcțiune, de unde și până atunci se pot primi condițiunile speciale de esarândare și tot felul de informațiuni — verbal și în scris.

(352) 2—3

Direcțiunea institutului „Economia”.

In măcelăria lui **Coman Mânzat** din Sibiiu, să primește

un învățăcel

de român, etatea 14 ani, să știe serie și ceti.

(346) 3—3

Nu e necesară reclama.

Fiecare om știe, că

I. școală de vierit, Riomfalvaal lui **Simon Nemenz**

are cele mai frumoase vițe de vie altoite.

Se trimit gratis și franco cataloage cu ilustrațiuni.

[306] 10—36

Câștigul cel
mai mare ev.
600,000 M.**Anunț
de noroc!**Câștigurile
le garan-
tează statul.

Prima tragere la 17 Decembrie

Invitare la participarea
Șanselor de câștig

garantate de statul Hamburg marelui loterii de bani în care

9 mil. 841,476 Mărci

cu siguranță trebuie câștigate!

Câștigurile principale ale acestei loterii cu privilegiu sunt următoarele: Cel mai mare câștig este în cazul cel mai norocos de 600,000 M.

1 Premiu à **300,000** Mărci.1 „ „ **200,000** „1 „ „ **60,000** „1 „ „ **50,000** „1 „ „ **45,000** „1 „ „ **40,000** „1 „ „ **35,000** „1 „ „ **30,000** „

Nr. 195—1908.

[349] 3—3

Concurs.

Pentru ocuparea în mod definitiv a postului vacant de învățător dela școala noastră confesională din filia **Fișer**, protopresbiteratul Cohalmului, se scrie prin aceasta concurs cu termen de 15 zile dela prima publicare în „Telegraful Român”.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt 600 cor. și anume: 300 coroane dela comuna bisericească și 300 cor. din aludul comunal, eventual dela stat, apoi

quartir liber în edificiul școlar și lemne de foc.

Fiitorul învățător va avea în zile de Dumineci și sărbători să conducă strana și la liturghie să cânte răspunsurile împreună cu copiii de școală.

Cohalm, în 15 Noembrie 1908.

Oficiul protopresbiteral în conțelegere cu comitetul parohial.

Tit V. Gheaja
protopresbiter.

**Cassa de păstrare (reuniune)
în Săliște.**

Primește depuneri spre fructificare cu 4%, pe lângă un termen de anunț mai lung cu 4½%, iar depuneri mai mari cu 5%.

Depuneri să plătesc după starea cassei și fără anunț.

Darea de camete o plătește institutul.

Depuneri și ridicări se pot face și pe cale postală cu cecuri.

Împrumuturi acoardă pe cambii, pe obligațiuni cu cavenți, pe hipotecă, precum și ca credite de cont-curent pe lângă asigurare hipotecară sau hârtii de valoare (acții și efecte publice).

Etalonul de interese variază între 8% și 6% netto după mărimea împrumutului și asigurarea oferită.

(339) 4—20

Direcțiunea.**Săpun de lapte de lilie
Steckenpferd.**

Cel mai bun săpun pentru piele.

[69] 38—40

„RACOTANA”

institut de credit și economii, societate pe acțiuni
Șeica-mare (Nagyselyk) Nagykükülő m.

Filiale: Mediaș, Elisabetopole.

Primește depuneri spre fructificare și de deponenților 5% până la 500 coroane, pentru depuneri stabile dela 500 coroane în sus cu abdicere de 30 zile 5½%. Darea după capitalele depuse o plătește institutul separat.

Depuneri până la 3000 coroane să pot ridica și — după starea cassei — să plătesc fără abdicere.

Depuneri și ridicări să pot face și pe cale postală cu cecuri.

Acordează credite cambiale, personale, hipotecare și de lombard în modul cel mai culant.

(326) 6—6

Direcțiunea.**Panorama originală a lumii.**

(Filiala Pasagiului Berlinez).

Piața mare **Numărul 9**
lângă palatul lui Brukenthal.

Intrare și privire în orice timp al zilei
dela 9 oare dimineața până la ½10 seara.

Din 7 Decembrie până în 13 Decembrie 1908:

Călătoria dela Vifleem la Ierusalem în Iulie 1904.

Prefuri de intrare: Pentru oameni mari 40 b., copii, școlari și soldați 20 b., Blocuri cu 6 bilete cor. 1.80, Blocuri pentru școlari à 7 bilete cor. 1.—, Mercuria și Sâmbăta până la 5 oare intrare cu 12 b. pentru copii și elevii tuturor institutelor. Bilete pentru societate 100 bucăți cor. 25.—.

In fiecare săptămână altă serie.

(235) 15—

Seriile odată predate nu se repetază.